

MEMORIE VAN ANTWOORD

Memorie van Antwoord m.b.t. gestelde vóórvragen ex. artikel 10 van de "Verordening op de raadscommissies en beeldvormende-, informatieve- en opiniërende bijeenkomsten Beekdaelen 2023" van de raadsfractie **Rijkx/Kollee** aanzien van het agendapunt **B4. Continuïteit Jeugdhulp** ter behandeling in de raadscommissie **SLO** van **3 februari 2026**.

Vraag 1: Wij kennen nog met z'n allen nog de problematiek van Xonar en nu staan we weer voor een zelfde financieel debacle, waarin al voorspeld wordt dat herstel pas mogelijk is vanaf 2028? Is er geen ander voorstel mogelijk, het lijkt op een bodemloze put?

Kan het niet worden overgedragen aan andere aanbieders?

Antwoord:

Doel is continuïteit van schaarse, hoog-specialistische jeugdhulp in Zuid-Limburg te borgen voor 700–800 jeugdigen (o.a. eetstoornissen, traumazorg, genderzorg) en tegelijk het regionale stuur- en opdrachtgeverschap te behouden. Zonder tijdelijke overbrugging dreigt een liquiditeitsdip in 2026 met wachtlijsten en zorgonderbrekingen, en het risico dat het Rijk via indeplaatsstelling ingrijpt waardoor lokale regie en kostenbeheersing onder druk komen. Het voorstel is eenmalig, met strikte voorwaarden en zekerheden, aansluitend op het meerjarig herstelplan en regionale monitoring

Mutsaers heeft 700 a 800 kinderen in zorg. Risico betreft vooral hoog-specialistische jeugdhulp (o.a. eetstoornissen, trauma, genderzorg) waar weinig alternatieve capaciteit voor is; daarom continuïteitsborging en, indien nodig, ordelijke overdracht.

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de continuïteit van zorg en zouden voor die kinderen een alternatief moeten vinden. Dat gaat niet zomaar. Onderdeel van onze voorwaarden voor de financiering is dat begin 2026 samen met Noord en Midden-Limburg en Mutsaers scenario's worden uitgewerkt voor de herplaatsing van de kinderen, mocht het bij Mutsaers misgaan. Wij hebben het dan over een traject dat 1 a 2 jaar in beslag neemt. In die periode zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de continuïteit van zorg, ergo het overeind houden van Mutsaers.

Vraag 2: Waarom is niet eerder ingegrepen door de toezichthouders?

Antwoord:

Een van de lessons learned uit het XONAR dossier is dat wij niet uitsluitend op jaarrekening kunnen steunen bij het volgen van de ontwikkelingen bij jeugdzorgaanbieders. Als er problemen zijn wil je de ontwikkelingen goed kunnen volgen. Het Early Warning System van de jeugddoorlichting doet dat via kwartaalrapportages. Deelname aan het EWS is in 2025 nog vrijblijvend maar

met ingang van 2026 wettelijk verplicht voor alle jeugdzorgaanbieders met een omzet groter dan 2 mln. De jeugdregio verplicht bij contractvernieuwingen en aanbestedingen de jeugdzorgaanbieders de kwartaalrapportages ook aan de gemeenten ter beschikking te stellen. Die rapportages zijn de basis voor onze periodieke monitoring.

Concreet voorbeeld is Via Jeugd. In 2024 zagen wij aan onze eigen data en rapportages van Via Jeugd dat zich een problematische situatie aftekende. Wij hebben toen advies gevraagd aan de jeugddautoriteit hoe te handelen. Afwachten of preventief opschalen naar trede 3 van het draaiboek continuïteit jeugdhulp. In goed overleg tussen de jeugdregio, Via Jeugd en jeugddautoriteit is toen besloten tot trede 3 en is gezamenlijk een herstelplan opgesteld. Voor nu zijn de problemen opgelost. Wij verwachten echter een lastige transformatie van de JZ+ en blijven daarom in de komende periode samen met de jeugddautoriteit de ontwikkelingen monitoren.

Op dit moment zijn XONAR, Mondriaan, Koraal en Via jeugd reeds contractueel verplicht EWS rapportages aan te leveren. In onze voorwaarden voor de lening aan Mutsaers is die verplichting ook opgenomen. (Op dit moment ontvangen wij overigens reeds maandelijks een zeer gedetailleerde rapportage van Mutsaers.) Bij de lopende aanbestedingen voor segment overstijgende zorg wordt de kring van zorgaanbieders

Vraag 3: Wat wordt bedoeld met noodremscenario's en wat houden deze in?

Antwoord:

De gemeenten, Noord-Midden-Zuid-Limburg en Mutsaers werken noodremscenario's uit voor het geval het herstelplan niet slaagt. Deze scenario's omvatten:

- een ordelijk traject voor herplaatsing van kinderen naar alternatieve aanbieders
 - inzicht in zorgvormen waarvoor geen directe alternatieven bestaan (o.a. hoogspecialistische functies zoals eetstoornissen, trauma, genderzorg);
 - planning voor een overdrachtstraject dat 1-2 jaar duurt;
- De scenario's moeten mei 2026 gereed zijn.

Vraag 4: Waarom moeten wij als gemeente nog garant staan als er een hypothecaire zekerheid geldt met het vastgoed van de Mutsaersstichting?

Antwoord:

Voor het verkrijgen van hypothecaire zekerheid wordt voor de omvang van de bijdrage Zuid-Limburg (2,9 mln) een 3e hypotheek gevestigd. Het vastgoed is eerder dit jaar in opdracht van Rabobank getaxeerd op 17 mln. De restant vordering van Rabobank is nog circa 2,5 mln. De vordering van de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg is 7,5 mln. Voorwaardelijk is afgesproken dat de gemeenten bij uitputting van de gevestigde 2e en 3e hypotheek een gelijkwaardige positie hebben als alle andere gemeenten in Noord- en Midden-Limburg. Dit wordt juridisch ondervangen door een overeenkomst waarin bij onverhoopte uitwinning van zekerheden de opbrengst naar rato van inbreng wordt verdeeld, ongeacht de rangorde van hypotheekinschrijving. Deze uitvoeringsovereenkomst is thans in voorbereiding waarbij wij door de stadsadvocaat van Maastricht worden bijgestaan.

Vraag 5: Wat is de status van Xonar op dit moment?

Antwoord:

In de periode van december 2024 tot en met juni 2025 heeft XONAR een duidelijke en positieve ontwikkeling doorgemaakt. In deze periode zijn belangrijke stappen gezet om de financiële en organisatorische positie van de organisatie te versterken.

XONAR voldoet inmiddels aan de voorwaarden die horen bij trede 2 van het draaiboek. Zo is sprake van een liquiditeit van minimaal 1, een solvabiliteit van ten minste 20% en een rendabele exploitatie. Op basis hiervan heeft de Jeugddautoriteit XONAR met ingang van juli ingedeeld in trede 2.

Tegelijkertijd voldoet XONAR op dit moment nog niet aan de voorwaarde van een weerstandsvermogen van minimaal 15%. Dit betekent dat XONAR nog niet zelfstandig kan inschrijven op aanbestedingen en daarvoor een beroep moet doen op de financiële draagkracht van derden.

Ondanks de ingezette verbeteringen blijft de continuïteit van XONAR een aandachtspunt en een risico. Met het oog op de aanbestedingen in 2026 is sprake van een verhoogd marktrisico. Het niet gegund krijgen van (delen van) de aanbesteding kan de continuïteit van de organisatie opnieuw onder druk zetten.

Om deze risico's tijdig te signaleren en te beheersen, wordt de situatie van XONAR voortdurend gemonitord door zowel de Jeugddautoriteit als de betrokken gemeenten.

In het bindend advies van de Jeugddautoriteit is vastgelegd dat bij eventuele nieuwe continuïteitsproblemen geen nieuwe financiële claim op gemeenten zal worden gelegd. Daarnaast is geregeld dat in een dergelijk scenario wordt ingezet op overdracht van zorg aan andere zorgaanbieders. Dit betreft een complex traject met een langere doorlooptijd, waarbij continuïteit van zorg voor jeugdigen centraal staat.